

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Eykablað

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísnum.

Hósdag hin 19. januar 1928.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brevsvanarstöðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

2. árg.

MÁNADAGIN KOMANDI — 23. JANUAR verður Løgtingsval. Socialdemokratar luttaka fyri fyrstu ferð í hesum valið, sum serstakur politiskur flokkur. Er tað tí vert at nerta eitt sindur við aðalársokina ið hevur ført áleiðis, so at vit við byrjanum av 1928, standa við grindina, har leiðin ber til Arbeðaraflokksins frælsu, framburð og mentan.

Hin føroyski arbeðarin og fiskimaðurin hevur gjøgnum fleiri ár staðið í annaðhvørt sambands- ella sjálfstýrisflokkinum og hevur har gjølla fylgt við hvussi fram hevur farið í teim báðum politiskum flokkunum, hevur stundum hildið at tað hevur borið á ta leið, sum honum best tyktist, men alt ov mangan hevur tað í royndum víst seg, at húsavættanin ikki var tann, sum arbeðarin ella fiskimaðurin høvdu hugsað sær.

Aðalmál, sum fiskimaðurin ella arbeðarin vildi hava framd, vóru skumpaðu til síðis, og í staðin varð mangan drigist við spurningar, sum lítlan ella ongantúnning hevði fyri hin minna mannin. Hesar vónir sum altíð brustu, øll tey lyftir sum sjáldan hildu, allar tær royndir, ið einki úrslit góu, hava gjørt fiskimannin og arbeðaran leiddan av at standa í fylking í teim báðum flokkunum. Hin føroyski fiskimaðurin og arbeðarin hevur nú gjøgnumskoðað hesar flokkar, sum teir, tá ið alt verður samantlagt, lítið ella einki hava til felags við. Og nú skræða teir seg leysan úr hesum flokkum, finna seg heima í í nýggja politiska flokkinum, socialdemokratinum, sum er teirra egna politikkur, borin av teirra egnum monnum, og hevur slík aðalmál at fremja, sum hinir flokkarnir ikki hava hildið verið til bata fyri hesa núverandi samfundsskipanina. Alt smátólið í Foroyum, fiskimaðurin og arbeðsmaðurin melder seg tí sjálvsagt til hitt socialdemokratiska liðið.

Bløðini hjá báðum afturhaldsflokkunum, royna tí við øllum teim vakrastu lótum at skjúla fyri fiskimanninum og arbeðsmanninum. Og ikki eru teir heldur ósmædnir til at nýta »religionina« sum skrímsl, ið reka skal allar trúgvandi Foroyingar burt frá socialdemokratinum. Her eru báðir flokkarnir um at gera eina ógvuliga illavörðna nýtslu burtur úr tí, sum ikki minst, hitt fátæka fólkið í Foroyum heldur heilagt og høgt í æru. At nýta »religionina« sum skrímsl, vildi vit eingin annar loyvt sær her á landi, uttan afturhaldsbløðini — í valdögum.

Vit eru ikki sintir til at føra politiskan orðadrátt um hetta evni, sum afturhaldsbløðini nýta uppá ein so illavörðnan máta, sum ein skal leita leingi eftir at finna nakað, sum til fullnar kann standa javnbjóðis við slíkan atburð. Tó vilja vit nevna, at illa vildi verið vorðið við religionini, kristindóminum, um ikki heimsins fátæka fólk hevði borið og hildið hann upp. Heimsins fornu stórharrar høvdu gloymt kristindómin, og mangir tóku við honum aftur, tá ið fiskimennirnir talaðu. Ímillum hitt breiða fátæka fólk varð kristindómurin varðveittur. Tí høvir tað illa frá høgum pollum at grýta hesa halgu áskoðan út ímillum hitt fátæka fólk á tann hátt, sum afturhaldsbløðini gera.

Føroyskir fiskimenn og arbeðsmenn vilja til hvørja tít lata slíkt illavörðni tos fara og hugsa sjálvir — tí har sum slíkt verður nýtt sum skrímsl, har er ómøguligt hjá øllum, og ikki minst fyri hin minna mannin.

Føroyingar vilja á valdegi taka støðu til eisini henda atburð og geva sína stemmu til socialdemokratarnar, tí teir nýta ikki so illavörðni vápn.

Føroyingar fylkjast við socialdemokratunum, tí har eru interessur minna mannsins best varðveittar.

Føroyingar fylkjast við socialdemokratunum, tí teir arbeða fyri at hann sum strevast, hvørt tað er á sjógv ella landi, skal fáa fullt virði fyri strev sítt.

Føroyingar velja socialdemokratar, tí teir vilja hava umsjón og umsorgan fyri teim gomlu í samfundinum.

Føroyingar velja socialdemokratar, tí teir vilja fáa upplýsingarviðurskiftin í slíkt lag, at øllum er komandi til tann lærdom, teirra evnir rokka til.

Føroyingar velja socialdemokratar inn á Løgting mánadag 23. í hs., tí teir eru hjá stóra fleirtals, fiskimanna og arbeðsmanna, náttúrliga talsmenn.

Arbeðarar og fiskimenn vilja geva afturhaldsbløðum og teirra monnum svar uppá teirra miðsóttu agitið og velja socialdemokratar inn á Føroya Løgting. Harvið dugna teir best heim og land sínum.

Munurin er mikil ímillum hina socialdemokratisku rørsuna og allar aðrar politiskar rørsur, ikki bert aðrastaðni um heim, men eisini her heima hjá okkum, og tey, ið vilja dugna Føroya landi og fólk, velja tí Socialdemokratar.

Handilstraktatin millum Spanialands og Danmarkar undirskrivað.

Klipfiskatollurin lækkar til 1. mars í ár.

Danmark fær billigari vin.

2. januar var so hetta langrokna mál lokið, ein „Handels- og Skipsfartskonvention“ millum Danmarkar og Spanialands var undirritað í Madrid.

Fyri føroyskar fiskaseljarar verður hetta ein harrans lætti at sleppa av við alt rokið og tærnið eftir tolluppgjaldinum fyri spanialísk.

Um einar 3 til 400.000 kr. hava føroyskir seljarar noyðst at bíða eftir í 2—3 mánaðir aftaná fiskasøluna. Pengarnir vóru vissir, sjálvsagt, tað var ríkiskassin ið rinda skuldi, men eitt tærn var tað. Til 1. mars í ár verður væl alt yvirstaðið. Føroyingar kunnu bert gleðast; men hvussu verður býtið fyri ríkiskassan?

Eftir hvat „Berlingske Tidende“ fyri 3. januar skrivur eru treytirnar fyri Danmark tær, at vintollurin verður lækkur sumikið, at ríkiskassin kann væntast at fáa 2 milliónir kr. minni í inntøku av innflutningstóli uppá ein enn áður, umframt tí, at Danmark pliktar seg til ikki at hækka tollin á: Olivinoliu, rosinum, fikum, bananum, revolverum, ris, sardinum og tundurproppum.

Sjálvsagt verður vinið biligari hjá teimum ið tað drekka, ca. 20 til 50 oyr. uppá floskuna; men hetta kemur nú mest ríkmonnum til góðar, tí arbeðarar og fiskimenn drekka ikki mikið av vini, serliga ikki í Foroyum.

Ei undir í, um tað hevur gingið trekt at fáa klipfiskatollin av, ta so mikið leikaði á fyri ríkiskassan, 200.000 kr., imóti at rinda bert 3 til 400.000 kr. í tolluppgjald til Foroyar, ella 1.600.000 kr. til 1.700.000 kr. at spara um árið við at lata standa tí. Varð tollmálið lokið í 1923 undir hesum treytum var ríkiskassin ca. 8.000.000 kr. fátækari. Vil ein vera tvorur, kann ein jú eisini siga, at ríkiskassin og vinningurin vindrankaranna — so er við hesari vanlukkuni ið eitur tollur, einki stendst av uttan ílt. — Tó í hesum tilfelli sleppa Føroyingar frá einum tærni og ómaki, sum á tær var lagdir í 1923. Faur man harma tollavtøkuna uttan onkur handilsmaður ið var so stillaður at tolluppgjaldið var

tann einasti peningur, sum hann fekk hendur á fyri fiskin, hitt fóru kreditorarnir, kommissionerarnir við skjótari enn tað kom, hetta kom darlandi aftaná, so seint at teir mest sum høvdu gloymt at tað var til.

Fyri tveimum árum síðani stóðu A. Samuelsen og Oliver Effersøe á Løgtingi og talaðu ið duldum orðum um hitt vandamikla tollmálið, teir lóttust sum

hetta var eitt so ógvuliga hættisligt — uttanríkismál, sum ein bert tordi at teska um fyrí læstum hurðum, nærum »casus belli«; og so visir tað seg at verða ein erligur handil ríkiskassin hevur gjørt og einki annað. Stjórnin hevur onga skomm av verki sínum, men báðir okkara hábærsligu ríkisdagsmenn standa eftir sum, — ja, sum tveir klovnar. —

Arbejderklassens Frigørelse skal være Arbejderklassens eget Værk.

Et Par Ord inden der stemmes.

Verden over, hvor Arbejder- og Underklassen kæmper mod den økonomiske Undertrykkelse, som Privatkapitalen paabyrder den, har de Ord, som staar over disse Linjer, altid virket som en Fanfare. Under dette Motto har den Verdensbevægelse, Socialismen er, samlet Arbejderne i en Række Lande til fælles Arbejde for at skabe gode Kaar for den arbejdende Klasse.

Nu kæmpes der paa Færoerne om, hvem der som Folkets Repræsentanter skal have Sæde i det færøske Lagting.

Blandt de 23 Folkerepræsentanter bør Arbejderne og Fiskerne have deres Talsmænd. Og da Arbejderne og Fiskerne ikke er den mindste Flok indenfor den færøske Befolkning, bør Antallet af deres Repræsentanter staa i et passende Forhold dertil.

Derfor bør Arbejderne og Fiskerne samles om det socialdemokratiske Parti og stemme paa Partiets Lister nu ved det kommende Valg.

Af følgende Grunde:

For det første: Paa Socialdemokratiets Liste er opstillet Kvinder og Mænd udgaaet af Arbejderklassens egne Rækker.

For det andet: Socialdemokratiet gaar til Valg med Kravet om Gennemførelse af Reformen, der vil være til absolut Gavn for det færøske Folkesamfund.

Gennem det sidste Aarhundrede er Befolkningstallet paa Færoerne forøget meget stærkt, ca. femdoblet. Men de aarhundrede gamle Besiddelsesformer vedrørende færøsk Jord er til dels uforandrede.

Derfor bliver Kravet om en anden Fordeling af Jorden uvægerlig det Spørgsmaal, der trænger sig paa. Her er en rationel Jordreform paakrævet. Ikke de Lapperiet, som er Resultaterne af de senere Aars Lovgivning, men en virkelig gennemgribende Reform, der giver de Færinger, som vil dyrke deres Lands Jord, saa store Lodder, at en Familie

gennem sit Virke kan aftvinge Jorden Værdier, der kan give dagligt Brød.

Ogsaa Ophjælpning af Øernes Erhvervsliv indenfor Fiskeriområdet, dette Lands Hovednæringsvej, vil de socialdemokratiske Repræsentanter i Lagtinget blive gode Talsmænd for. Thi ingen ved bedre end Arbejderen og Fiskeren, at naar det gaar ilde for Erhvervene, saa rammer det haardt i Arbejderhjemmene og Fiskernes Huse. Herom bærer de sidste Aars Udvikling paa Færoerne tilstrækkelig stærke Vidnesbyrd.

Sluttelig vil Socialdemokratiets Repræsentanter i Lagtinget være Talsmænd for, at den for Øerne gældende sociale Lovgivning udvides til at omfatte endnu flere Omraader, end Tilfældet er nu. De Naturforhold, Øernes Befolkning lever under, rummer et Utal af Farer, der ofte berøver Hjemmene deres Forsorger og skaber store sociale Vanskeligheder for de efterladte. Her vil en forbedret og udvidet social Lovgivning være til megen Gavn for Arbejder- og Fiskerbefolkningen.

Et bør Vælgerne imidlertid stadig erindre: Styrken, hvormed et Partis Repræsentanter paa Tingene kan fremføre Kravene, hviler i den Tilslutning, Vælgerne paa Valgdagen giver Partiet.

Er det derfor et Ønske blandt færøske Vælgere, at de Krav, der gennem Fremsettelsen af det socialdemokratiske Valgprogram er rejst, skal blive Love til Gavn for den færøske, arbejdende Befolkning bør Vælgerne paa Valgets Dag give Socialdemokratiet deres Stemme.

Ingen Arbejder eller Fisker bør Valgdagen blive hjemme. Og ingen arbejdende Kvinde bør undlade at stemme. Vælgere af Hus og ud at stemme socialdemokratisk, thi Arbejderklassens Frigørelse skal være Arbejderklassens eget Værk!

Anton Nielsen.